

Handlingsplan mot mobbing for skolene i Indre Fosen

Definisjonen på mobbing

For at en atferd skal kalles mobbing, er det ikke nok at noen opptre aggressivt:

- Atferden må gjentas, og det må være en ubalanse i styrkeforholdet mellom partene
- Den eller de som mobber må være den sterkeste parten, eller i hvert fall oppfattes slik

Inneholder:

1. Opplæringsloven 9a
2. Overordnede regler for å stoppe mobbing som gjelder voksne og barn i skolene våre.
3. Rutiner for å forbygge mobbing med ansvarsområder
4. Rutiner for systematisk arbeid mot mobbing
5. Tiltaksplan ved mistanke om at mobbing skjer i skolen
6. Mal for å utarbeide tiltaksplan
7. Informasjon, maler, artikler og ideer til barnehagens arbeid med forebygging av mobbing

1. Retten til et trygt og godt skolemiljø, opplæringsloven kap 9a.

Kapittel 9 A. Elevane sitt skolemiljø

0 Kapitlet føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003 iflg. [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med [lov 9 juni 2017 nr. 38](#) (ikr. 1 aug 2017 iflg. [res. 9 juni 2017 nr. 711](#), heile kap endra).

§ 9 A-1. Verkeområde for kapitlet

Kapitlet her gjeld for elevar i grunnskolen og den vidaregåande skolen. Kapitlet gjeld òg for elevar som deltek i leksehjelpordningar og i skolefritidsordningar, med unntak av [§§ 9 A-10](#) og [9 A-11](#).

0 Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003 iflg. [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med [lov 9 juni 2017 nr. 38](#) (ikr. 1 aug 2017 iflg. [res. 9 juni 2017 nr. 711](#), heile kap endra).

§ 9 A-2. Retten til eit trygt og godt skolemiljø

Alle elevar har rett til eit trygt og godt skolemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.

0 Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003 iflg. [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med [lov 9 juni 2017 nr. 38](#) (ikr. 1 aug 2017)

§ 9 A-3. Nulltoleranse og førebyggjande arbeid

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering.

Skolen skal førebyggje brot på retten til eit trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerleg for å fremje helsa, trivselen og læringa til elevane.

0 Føyd til med lov [20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003 iflg. [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med lover [9 juni 2017 nr. 38](#) (ikr. 1 aug 2017), [19 juni 2020 nr. 89](#) (ikr. 1 jan 2021 iflg. [res. 25 sep 2020 nr. 1825](#)).

§ 9 A-4. **Aktivitetsplikt for å sikre at elevar har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø**

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørgje for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a) kva problem tiltaka skal løyse
- b) kva tiltak skolen har planlagt
- c) når tiltaka skal gjennomførast
- d) kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e) når tiltaka skal evaluerast.

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

0 Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003 iflg. [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med [lov 9 juni 2017 nr. 38](#) (ikr. 1 aug 2017)

§ 9 A-5. Skjerpa aktivitetsplikt dersom ein som arbeider på skolen, krenkjer ein elev

Dersom ein som arbeider på skolen, får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skolen, utset ein elev for krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering, skal vedkommande straks varsle rektor. Rektor skal varsle skoleeigaren. Dersom det er ein i leiinga ved skolen som står bak krenkinga, skal skoleeigaren varslast direkte av den som fekk mistanke om eller kjennskap til krenkinga. Undersøking og tiltak etter [§ 9 A-4](#) tredje og fjerde ledd skal setjast i verk straks.

0 Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003 iflg. [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med [lover 17 juni 2005 nr. 105](#) (ikr. 17 juni nr. 660), [17 juni 2005 nr. 62](#) (ikr. 1 jan 2006 iflg. [res. 17 juni 2005 nr. 609](#)), [9 juni 2017 nr. 38](#) (ikr. 1 aug 2017 iflg. [res. 9 juni 2017 nr. 7](#))

§ 9 A-6. Fylkesmannen si handheving av aktivitetsplikta i enkeltsaker

Dersom ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, kan eleven eller foreldra melde saka til Fylkesmannen etter at saka er teken opp med rektor.

Fylkesmannen skal avgjere om aktivitetsplikta etter [§§ 9 A-4](#) og [9 A-5](#) er oppfylt. Dersom saka ikkje er teken opp med rektor, eller om det er under ei veke sidan ho vart teken opp, skal Fylkesmannen avvise saka, med mindre særlege grunnar gjer dette urimeleg. Det same gjeld dersom saka ikkje gjeld skolemiljøet på skolen der eleven går når saka blir meldt til Fylkesmannen.

Skolen og skoleeigaren skal utan hinder av lovfesta teieplikt leggje fram alle opplysningar som Fylkesmannen meiner må til for å greie ut saka. Fylkesmannen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i Fylkesmannen si saksbehandling.

Kjem Fylkesmannen til at skolen ikkje har oppfylt aktivitetsplikta etter [§§ 9 A-4](#) og [9 A-5](#), kan Fylkesmannen vedta kva skolen skal gjere for å sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det skal setjast ein frist for gjennomføringa av vedtaket, og Fylkesmannen skal følgje opp saka. Fylkesmannen kan vedta reaksjonar etter skolen sitt ordensreglement, jf. [§ 9 A-10](#), eller at ein elev skal byte skole, jf. [§ 9 A-12](#).

Avgjerda til Fylkesmannen er eit enkeltvedtak og kan påklagast etter reglane i forvaltningsloven. Skoleeigaren har ikkje klagerett.

0 Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003 iflg. [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med [lover 17 juni 2005 nr. 105](#) (ikr. 17 juni nr. 660), [9 juni 2017 nr. 38](#) (ikr. 1 aug 2017 iflg. [res. 9 juni 2017 nr. 711](#)), [21 juni 2019 nr. 60](#) (ikr. 1 aug 2019 iflg. [res. 21 juni 2019 nr. 7](#))

§ 9 A-7. Det fysiske miljøet

Skolane skal planleggjast, byggjast, tilretteleggjast og drivast slik at det blir teke omsyn til tryggleiken, helsa, trivselen og læringa til elevane.

Det fysiske miljøet i skolen skal vere i samsvar med dei faglege normene som fagmyndighetene til kvar tid tilrår. Dersom enkelte miljøtilhøve avvik frå desse normene, må skolen kunne dokumentere at miljøet likevel har tilfredsstillande verknad for helsa, trivselen og læringa til elevane.

Alle elevar har rett til ein arbeidsplass som er tilpassa behova deira. Skolen skal innreist slik at det blir teke omsyn til dei elevane ved skolen som har funksjonshemmingar.

Dersom ein elev eller forelder eller eit av råda eller utvala ved skolen der desse er representerte, ber om tiltak for å rette på fysiske miljøtilhøve, skal skolen snarast mogleg behandle saka etter reglane om enkeltvedtak i forvaltningsloven. Om skolen ikkje innan rimeleg tid har teke stilling til saka, vil det likevel kunne klagast etter føresegnene i forvaltningsloven som om det var gjort enkeltvedtak.

- 0 Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003 iflg. [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med [lover 21 juni 2013 nr. 98](#) (ikr. 1 aug 2013 iflg. [res. 21 juni 2013 nr. 685](#)), [19 juni 2015 nr. 65](#) (ikr. 1 okt 2015), [9 juni 2017 nr. 38](#) (ikr. 1 aug 2017 iflg. [res. 9 juni 2017 nr. 711](#)).

§ 9 A-8. *Elevdeltaking i arbeidet med skolemiljøet*

Elevane skal få ta del i planlegginga og gjennomføringa av arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø.

Elevrådet kan oppnemne representantar til å vareta elevane sine interesser overfor skolen og styresmaktene i skolemiljø saker. Dersom det finst eit arbeidsmiljøutval eller liknande organ ved skolen, kan elevane møte med opp til to representantar når utvalet behandlar saker som gjeld skolemiljøet. Representantane skal bli kalla inn til møta med talerett og rett til å få meininga si protokollert. Dei skal ikkje vere til stades når utvalet behandlar saker som inneheld opplysningar som er omfatta av lovfesta teieplikt.

Representantane skal få den informasjonen dei treng, men ikkje opplysningar som er omfatta av lovfesta teieplikt. I den mon det trengst, har dei rett til opplæring for å skjønne oppgåvene og fritak frå undervisninga.

- 0 Føyd til med [lov 21 juni 2013 nr. 98](#) (ikr. 1 aug 2013 iflg. [res. 21 juni 2013 nr. 685](#)), tidlegare § 9a-8 endra paragrafnummer til § 9a-9, og [§ 9a-9](#) (ikr. 1 aug 2017 iflg. [res. 9 juni 2017 nr. 711](#)).

§ 9 A-9. *Informasjonsplikt og rett til å uttale seg*

Skolen skal informere elevane og foreldra om rettane i dette kapitlet. Skolane skal òg informere om aktivitetsplikta etter [§§ 9 A-4](#) og [9 A-5](#) og om høvet til å melde saka til Fylkesmannen etter [§ 9 A-6](#).

Dersom skolen finn ut at noko ved skolemiljøet kan skade helsa til elevane, skal elevane og foreldra snarast mogleg varslast om det.

Samarbeidsutvalet, skoleutvalet, skolemiljøutvalet, elevrådet og foreldra skal haldast informerte om alt som er viktig for skolemiljøet, og så tidleg som mogleg takast med i arbeidet med skolemiljøtiltak. Dei har rett til innsyn i all dokumentasjon som gjeld det systematiske arbeidet for eit trygt og godt skolemiljø, og har rett til å uttale seg og komme med framlegg i alle saker som er viktige for skolemiljøet.

- 0 Føyd til med [lov 20 des 2002 nr. 112](#) (ikr. 1 apr 2003 iflg. [res. 20 des 2002 nr. 1735](#)), endra med [lover 21 juni 2013 nr. 98](#) (ikr. 1 aug 2013 iflg. [res. 21 juni 2013 nr. 685](#)), endra paragrafnummer frå § 9a-8, [9 juni 2017 nr. 38](#) (ikr. 1 aug 2017 iflg. [res. 9 juni 2017 nr. 711](#)).

Aktivitetsplikten gjelder alle voksne som har et arbeidsforhold skolen.

2. Skolene i Indre Fosen kommunes overordnede regler for å stoppe mobbing:

KLASSEREGLER OLWEUS

1. VI SKAL IKKE
MOBBE ANDRE

2. VI SKAL
FORSØKE Å
HJELPE ELEVER
SOM BLIR
MOBBET

3. VI SKAL OGSÅ
VÆRE SAMMEN
MED ELEVER
SOM LETT BLIR
ALENE

4. HVIS VI VET AT
NOEN BLIR
MOBBET SKAL VI
FORTELLE DET TIL
KLASSESTYREREN
(ELLER EN ANNEN
LÆRER) OG DE
HJEMME

Si ifra!

For å kunne imøtekomme bestemmelsene vil vi jobbe på følgende måte:

3. Rutine for forebygging av mobbing i skolen

Rektor/ledelsens ansvar:

1. Nærværende voksne

Ledelsen må jobbe for oppmerksomt nærværende ansatte som er genuint opptatt av å skape gode dager for elevene.

2. Fange opp og følge opp mobbing

Ledelsen må stå sammen med sine ansatte for å fange opp mobbing i skolen. Dette må følges opp og evalueres jevnlig.

3. Sensitive ansatte og lav terskel for bekymring

Ledelsen må jobbe for en skole med sensitive voksne og senke terskelen for å uttrykke bekymring.

4. Elevenes stemme må fanges opp

Ledelsen skal være en pådriver for at elevenes stemme hele tiden fanges opp av påloggede ansatte i skolen.

5. En god samarbeidskultur

Ledelsen har et overordnet ansvar for skolens samarbeidskultur blant elever, ansatte og foreldre.

Ansattes ansvar:

1	Følge med
2	Gripe inn
3	Varsle
4	Undersøke
5	Sette inn tiltak
6	Evaluere tiltak

4. Rutiner for systematisk arbeid mot mobbing

Tiltak	Ansvar	Dato
Skolen gjennomgår handlingsplanen, drøfter og dokumenterer planens betydning	Ledelsen	Ved skolestart

for skolens innhold og hvordan den skal implementeres og inngå som del av det daglige arbeidet.		
Opplæring og informasjon til alle nyansatte om handlingsplanen mot mobbing.	Ledelsen	Ved ansettelse
Personalet arbeider i tråd med visjon og verdier.	Ledelsen/Olweus nøkkelperson	Kontinuerlig gjennom hele skoleåret
Barn og foresatte informeres om handlingsplan mot mobbing ved oppstart av skoleåret.	Ledelsen	Oppstart
Skolen vurderer det psykososiale læringsmiljøet.	Alle på trinnmøter og Olweusmøter	Kontinuerlig gjennom hele skoleåret
Ansatte vurderer relasjonen til elevene.	Alle	Kontinuerlig gjennom hele skoleåret

4. Tiltaksplan ved mistanke om at mobbing skjer i skolen

	Del plikter	Hvem	Hva	Hvordan
1	Følge med	ALLE	Skal følge med på hvordan barna er med hverandre og hvordan de har det i skolehverdagen.	Systematisk arbeid gjennom: <ul style="list-style-type: none"> • Bry seg • Elevsamtaler • Foresatte samtaler • Ha barnas psykososiale miljø på sakslista ukentlig på trinnmøter • Kartlegginger • Legge til rette for at ansatte har kompetanse for hva de skal se etter. • Fast sak på møter for det interne støttesystemet på skolen.

				Fast sak på ledermøter
2	Gripe inn	ALLE	<p>Alle som arbeider i skolen, skal følge med på om elevene har det trygt og godt på skolen, og gripe inn mot krenking som mobbing, vold, diskriminering og trakassering dersom det er mulig.</p> <p>Krenkelser: Direkte handlinger og verbale uttrykk rettet mot barnet, for eksempel uthenging. Indirekte krenkelser som utestenging, isolering og baksnakking.</p>	Inngripen skjer umiddelbart - stoppe
3	Varsle	ALLE	Alle som arbeider i skolen, skal varsle nærmeste leder dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Rektor skal varsle oppvekstsjef i alvorlige tilfeller	<p>Lav terskel for hva som skaper mistanke.</p> <p>Tidspunkt - utøves et skjønn på hvor fort det skal varsles</p> <p>Tema på trinnmøter, internt støttesystem og Olweusmøter</p>
4	Undersøke	ALLE	Ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarest undersøke saken.	<p>Knyttes opp mot trygt og godt skolemiljø</p> <p>Alltid når en elev sier i fra skal elevens subjektive opplevelse/følelse anerkjennes</p>
5	Sette inn tiltak	SKOLEN	<p>Når skal en sette inn tiltak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Undersøking viser at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø (kunnskap om) 2. Hvis eleven selv sier at skolemiljøet ikke er trygt og godt 	<p>Egnede tiltak settes inn.</p> <p>Følge opp tiltakene Evaluere virkning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjelder i alle tilfeller der eleven ikke har et trygt og godt skolemiljø • Barnets beste vurderes. <p>Skal sette inn tiltak som er egnet</p>

5.Mal på tiltaksplan:

MAL tiltaksplan i skolen

Varsling	Hva er saken	Når	Hvem	
Hva er saken: (Innhold: Dato, Hvem grep inn, Hva er elevens beste?, Hvordan ble saken/hendelsen fulgt opp? Er rektor varslet?)				
Undersøke	Skriv et utfyllende referat	Tidsfrist	Ansvarlig	
Samtale med eleven hvis mulig (Husk å skape en trygg arena og at samtalen skal være forberedt)				
Foreldresamtale (Ring/kall inn til møte så raskt som mulig)				
Andre involverte				
Konklusjon				
TILTAKSPLAN	Skriv konkrete tiltak som er målbare og hva disse skal løse. Skriv inn hvem som er ansvarlig og i hvilken periode tiltaket skal gjennomføres.	Dato for evaluering	Hvem og hvordan skal det evalueres?	Evaluering <ul style="list-style-type: none"> Hvilken effekt hadde tiltaket?
Individuelt				
Gruppe				

Ansatte				
Konklusjon (avslutning)	(Ut i fra elevstemmen, ansatte og foreldre)			